

**Уманський національний
університет садівництва**

**Факультет економіки
і підприємництва**

**Кафедра фінансів,
банківської справи та
страхування**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Рівень вищої освіти:	<u>другий (магістерський)</u>
Спеціальність:	<u>232 Соціальне забезпечення</u>
Освітня програма:	<u>Економіка соціального забезпечення</u>
Курс (рік навчання)	<u>1</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Наталія Бондаренко
Профайл лектора	https://finance.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobitniki/bondarenko-nataliya-viktorivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	nv_bondarenko@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1940

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Вивчення курсу спрямоване на формування комплексу теоретичних і практичних знань студентів щодо соціального забезпечення населення, підходів до класифікації соціальних систем, перспектив розвитку соціального забезпечення та захисту в Україні; засвоєння фундаментальних знань щодо відносин соціального забезпечення, формування вмінь і навичок для застосування набутих знань на практиці.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none"> – Формування комплексу знань щодо розвитку діяльності держави у сфері соціального забезпечення та підходів до класифікації систем соціального забезпечення. – Отримання знань щодо адміністративно-правового регулювання соціального забезпечення та соціальної підтримки в Україні. – Розуміння особливостей нарахування трудового стажу в Україні. – Вивчення характеристик соціальних ризиків. – Набуття знань щодо застосування державних соціальних стандартів та соціальних гарантій в системі соціального забезпечення. – Набуття знань щодо особливостей пенсійного забезпечення в Україні – Вивчення та розуміння сутності недержавного пенсійного забезпечення. – Формування комплексу знань щодо надання соціальних пілг як одного із видів соціального забезпечення. – Отримання знань щодо ефективної взаємодії органів місцевого самоврядування в системі соціального забезпечення громадян.
Компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ФК 2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.</p> <p>ФК 10. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями працівника соціальної сфери.</p> <p>ФК 11. Вміння інформувати населення щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.</p> <p>ФК 12. Здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.</p>
Програмні результати навчання	<p>ПРН 1. Використовувати сучасні теорії, методологію і методи соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних та прикладних досліджень у сфері соціального захисту.</p> <p>ПРН 2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження.</p>

<p>ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.</p> <p>ПРН 11. Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.</p> <p>ПРН 16. Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення.</p> <p>ПРН 17. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.</p>

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семинарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оцінювання (балів)
Змістовий модуль 1				
Основні поняття соціального забезпечення та соціальні гарантії				
<p>Тема 1. Теоретичні основи системи соціального забезпечення.*</p> <p>Topic 1. Theoretical foundations of the social security system.</p>	4*/2*	<p>1.1. Поняття соціального забезпечення та соціальної політики держави.</p> <p>1.2. Основні напрями діяльності держави у сфері соціального забезпечення.</p> <p>1.3. Функції соціального забезпечення.</p> <p>1.4. Історія виникнення та розвитку соціального забезпечення України.</p> <p>1.5. Етапи формування та розвитку державної системи соціального забезпечення України.</p> <p>1.6. Основні форми та види соціального забезпечення в Україні.</p> <p>1.1. Concept of social security and social policy of the state.</p> <p>1.2. The main directions of state activity in the field of social security.</p> <p>1.3. Functions of social security.</p> <p>1.4. The history of the emergence and development of social security of Ukraine.</p> <p>1.5. Stages of formation and development of the state social security system of Ukraine.</p> <p>1.6. Basic forms and types of social security in Ukraine</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle.</p> <p>Elaboration of the lecture material, familiarization with the essence of the course "Social security system", its tasks and study methodology. Carrying out the research task given in the methodological materials, passing the test in the Moodle electronic learning support system.</p>	5
<p>Тема 2. Правовідносини соціального забезпечення.</p>	4/4	<p>2.1. Поняття, загальна характеристика та види правовідносин із соціального забезпечення.</p> <p>2.2. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин із соціального забезпечення.</p> <p>2.3. Адміністративно-правове регулювання соціального забезпечення та соціальної підтримки в Україні.</p> <p>2.4. Основні види нормативно-правових актів з соціального забезпечення та соціальної підтримки. Конституція та закони України.</p> <p>2.5. Підзаконні нормативно-правові акти у сфері соціального</p>	<p>Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle</p>	7

		забезпечення та соціальної підтримки. 2.6. Нормативно-правові акти, прийняті органами місцевого самоврядування з соціального забезпечення та соціальної підтримки громадян		
Тема 3. Система державних органів та їх функції зі здійснення соціального забезпечення	2/2	3.1. Роль Верховної Ради України у соціального забезпеченні населення України. 3.2. Повноваження Міністерства соціальної політики України та його органів у сфері соціального забезпечення. 3.3. Основні функції Пенсійного фонду України та його регіональних органів. 3.4. Інші центральні органи виконавчої влади та їх роль у соціальному захисті населення. 3.5. Фонд соціального страхування України та його діяльність. 3.6. Повноваження регіональних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері соціального захисту населення.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 4. Характеристика соціальних ризиків.	4/4	4.1. Поняття, ознаки та види соціальних ризиків. 4.2. Непрацевдатність як соціальний ризик. 4.3. Загальна характеристика груп інвалідності. 4.4. Поняття та загальний порядок розслідування нещасного випадку на виробництві. 4.5. Поняття та загальний порядок розслідування професійного захворювання. 4.6. Поняття безробіття, часткового безробіття. Порядок визнання громадянина безробітним. 4.7. Втрата годувальника як соціальний ризик. 4.8. Поняття та порядок підтвердження малозабезпеченості.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	7
Тема 5. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.	2/4	5.1. Поняття державних соціальних стандартів, гарантій, норм та нормативів. 5.2. Основні державні соціальні гарантії, порядок їх визначення та затвердження. 5.3. Система та класифікація соціальних нормативів. 5.4. Прожитковий мінімум як базовий державний соціальний стандарт: поняття, значення у сфері соціального забезпечення. 5.5. Проблеми фінансового забезпечення державних соціальних гарантій на рівні державних соціальних стандартів.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модульний контроль 1				8

Змістовий модуль 2				
Пенсійне та соціальне забезпечення різних категорій населення				
Тема 6. Соціальні пільги як вид соціального забезпечення.	4/4	6.1. Поняття та ознаки соціальних пільг як виду соціального забезпечення. 6.2. Класифікація соціальних пільг. 6.3. Житлово-комунальні пільги. 6.4. Медико-реабілітаційні пільги. 6.5. Соціально-трудова та соціально-побутова пільги. 6.6. Пільги у сфері транспортного обслуговування населення. 6.7. Проблема впорядкування і фінансування пільг та надання пільг за принципом адресності.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 7. Пенсійне забезпечення в Україні. (Планую залучити стейкхолдерів)**	4**/4**	7.1. Загальне поняття пенсій та їх види. 7.2. Призначення та виплата пенсій. 7.3. Поняття та принципи загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. 7.4. Персоніфікований облік у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	
Тема 8. Соціальне забезпечення сімей та їх дітей	2/2	8.1. Сім'я з дітьми як суб'єкт права соціального забезпечення 8.2. Державні соціальні допомоги сім'ям з дітьми. 8.3. Види соціальних послуг сім'ям з дітьми і порядок їх надання. 8.5. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям 8.4. Міжнародний досвід соціального забезпечення сімей з дітьми.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 9. Соціальне забезпечення ветеранів та членів їх сімей	2/2	9.1. Правовий статус та соціальний захист ветеранів війни. 9.2. Соціальні гарантії та грошеве забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. 9.3. Пенсійне та медичне забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей. 9.4. Поняття, види реабілітації та лікування учасників бойових дій. 9.5. Соціальна захищеність інвалідів в Україні. 9.6. Соціальний захист дітей війни.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 10. Особливості соціального забезпечення в територіальних громадах.	2/2	10.1. Етапи та інструменти для взаємодії з громадськістю в системі соціального забезпечення. 10.2. Проведення консультацій з громадськістю в територіальних громадах щодо особливостей соціального забезпечення.	Опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з сутністю курсу «Система соціального забезпечення», його завданнями і методикою вивчення. Виконання дослідницького завдання, наведеного в методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модульний контроль 2				8
Всього за семестр	30/28			70
Екзамен				30
Всього за курс				100

* лекційне та семінарське заняття проводяться на англійській мові

** залучені стейкхолдери для спільного проведення аудиторних занять: роботодавець

Розподіл балів, які отримують здобувачі при формі контролю екзамен з навчальної дисципліни «Система соціального забезпечення» (денна форма навчання)

Змістовий модуль	Поточний (модульний) контроль											Підсумковий контроль (екзамен)	Сума	
	Змістовий модуль 1 (37)						Змістовий модуль 2 (33)							
Тема	T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	МК 1	T 6	T 7	T 8	T 9	T10	МК 2		
Кількість балів за змістовний модуль	5	7	5	7	5	8	5	5	5	5	5	8	30	100
в т.ч. за видами робіт:														
- практичні заняття	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3			
- виконання СРС	2	4	2	4	2		2	2	2	2	2			
- інші види робіт														

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки презентацій, есе та самостійної роботи здобувача, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату. Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності УНУС» доступний за посиланням: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf
Політика щодо відвідування	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/

Рекомендована літератури

Базова

1. Антропов В. В. Система соціального забезпечення у Франції: досвід і перспективи. Праця за кордоном.. 2005. № 2. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>
2. Бечко П. К., Власюк С.А., Бондаренко Н. В., Непочатенко О.А., Кобилянський М.О. Регуляторний механізм в системі страхових ризиків суб'єктів підприємницької діяльності аграрної сфери. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань :

Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2022. Вип. 100. Ч. 2 : Економічні науки. С. 179-187.

3. Bondarenko N., Prokopchuk O., Malyovanyi M., Barabash L., Lasyuk S. Insurance Market in Ukraine and Europe: Current Parallels. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA) 10-11 April 2019 Granada. Spain. Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020. Editor Khalid S. Soliman International Business Information Management Association (IBIMA) Copyright 2019. P. 969-980.

4. Bondarenko N., Malyovanyi M., Prokopchuk O., Rolinskyi O. Malyovana M., "Development of the Methodological Approach to Applying Synthetic Integral Indexes for Evaluation of the Social Protection System Functioning," Proceedings of the 36th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-5-7, 4-5 November 2020, Granada, Spain, p 1112-1126.

5. Бондаренко Н.В., Чернега І.І., Фротер О.С., Бленда Н.О., Бурляй О.Л. Соціальне підприємництво та лідерство в процесі управління соціально-трудовими відносинами «Наука і техніка сьогодні» (Серія «Педагогіка», Серія «Право», Серія «Економіка», Серія «Фізико-математичні науки», Серія «Техніка»): журнал. 2023. № 1(15) 2023. С. 75-82.

6. Бондаренко Н. В., Бечко П. К., Пташник С. А., Пономаренко О. В. Система соціального захисту населення і методи її вдосконалення. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2023. №3 (71). С. 11-19.

7. Бондаренко Н. В., Ролінський О. В., Гумен О. В., Андрусішина Т. В. Соціальне страхування в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 213-221.

8. Бондаренко Н. В., Прокопчук О.Т., Улянич Ю.В., Фротер О.С., Андрусішина І. В. Особливості системи соціального захисту населення в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 131-145.

9. Бондаренко Н. В. Улянич Ю.В., Деркач Т. А., Андрусішина Н. В. Система пенсійного забезпечення в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2023. Вип. 102. Ч. 2 : Економічні науки. С. 82-91.

10. Болотіна Н. Право соціального забезпечення України: системно-структурний аналіз. Право України. 10. 2001. № 5. С. 24-28.

11. Романюк О. Фінансування соціального захисту в Україні. Результати і потенціал України. Міжнародний центр перспективних досліджень. Київ, 2008.

12. Сташків Б. Соціальне обслуговування у системі соціального забезпечення: правові питання. Право України. 2005. № 1. С. 76–79.

13. Сташків Б. Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення. Право України. 2003. № 2. С. 39–44.

14. Сташків Б. Факти, що мають значення для забезпечення пенсіями . Соціальний захист. 1997. № 2. С. 68–76.

15. Чутчева О. Громадяни як суб'єкти соціально забезпечувальних правовідносин: теорія і практика. Право України. 2003. № 7. С. 65–69.

16. Чутчева О. Г. Правове регулювання соціального захисту громадян України. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Х., 2003. 19 с.

17. Що необхідно знати про державну соціальну допомогу? К.: Ін-т сільського розвитку, 2005. 48 с.

18. Ярошенко І. С. Становлення права соціального забезпечення в системі європейського права // Зб. наук. праць «Правове регулювання економіки». 2001. № 2. С. 199-206.

19. Steven. R. Tabor, Assisting the Poor with Cash: Design and Implementation of Social Transfers Programs (Washington: World Bank, September 2002).

20. Reforming of System of Benefits in Ukraine, Discussion Paper, International Centre for Policy Studies. July. 2004.

Інформаційні ресурси

21. «Про затвердження Порядку регулювання тарифів на платні соціальні послуги». Постанова Кабінету Міністрів № 268 від 09.04.2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/428-2020-%D0%BF#Text>

22. «Про заходи щодо подальшого вдосконалення надання населенню субсидій для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг, придбання скрапленого газу, твердого та рідкого пічного побутового палива». Постанова Кабінету Міністрів України № 1050 від 22.09.1997. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1050-97-%D0%BF#Text>

23. «Про затвердження методики обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги». Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства фінансів України та Державного Комітету статистики України, Державного комітету молодіжної політики, спорту і туризму України № 486/202/524/455/3370 від 15.11.2001.

24. «Про підвищення рівня пенсійного забезпечення громадян». Постанова Кабінету Міністрів України № 654 від 16.07.2008. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/654-2008-%D0%BF#Text>

25. «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності». Закон України № 1105-XIV від 23.09.1999.

URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/4-zakon-ukraini-vid-23-veresnya-1999-roku-n-1105-xiv-pro-zagalnoobovyazkove-derjavne-sotsialne-strahuvannya-vid-neschasnogo-vipadku-na-virobnitstvi-ta-profesiynogo-zahvoryuvannya-yaki-sprichinili-vtratu-pratsezdatnosti-4919>

26. «Про державну допомогу сім'ям з дітьми». Закон України № 2811-XII від 21.11.1992. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0112-02#Text>